

א זאלה שמות בני ישראל. ר"ת ואדם אשר לומד הסדר
שנים מקרא ואחד תרגום בקול נעים ישיר יחיה שנים רבות
ארוכים לעולם (בכנות ה')

2) ארבעה עשר
בכנות ה'

1) כוונת חז"ל (בכנות ה') המשלים פרשיותיו עם
הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו, הי
צריך לכתוב פרשיות מה זה השכר מדה במדה
פרשיותיו? וגם מה זה השכר מדה במדה
מאריכין? אלא הענין, כל אדם יש לו פרשה
מיוחדת בהלוח חייו ועולמו שיש לו להשלים
בימי חלדו עלי אדמות. אמנם אף שזה יכול
לגרום שימשוך האדם עצמו מללמד לאחרים
כדי שלא יפריע בעבודתו ופרשיותיו שיש לו
להשלים, וע"כ אמרו חז"ל המשלים וכו' עם
הציבור, שדואג גם לזולתו להשפיע גם על
אחרים - לא יפסיד כלום מלימודו ועבודתו,
כי שכרו מאריכין לו ימיו ושנותיו, כענין
מעשה דר' פרידא (עירובין נד) שחזר לתלמידו
ד' מאות פעמים וחי ד' מאות שנה (וכאשר
יאריכו לו ימיו ושנותיו) עוד יהא סיפק לו להשלים
עבודתו הפרטית.

3) א"ת

16

21

26

1) ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה
ושם השנית פועה (א, טו). וברשי: שפרה זו יוכבד, ע"ש שמשפרת את
הולד. פועה זו מרים, ע"ש שפועה ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפיסות
תינוק הבוכה.

לא נזכרו כלל בשמותיהן שנקראו עד עכשיו, אלא נקראו כאן בשמות
מיוחדים, הנה כי יתכן ואפשר שבדברים קטנים, ואפילו בדברים הכי קטנטנים
כמו אלה, בשפור ופיוס תינוקים, שהוא מהדרכים אשר נשים עושות תמיד,
הם בזה זכו להקרא בשמות, דענין שמות הוא עיקר מציאותו של הנשוא

ותם, זאת אומרת שבפעולות אלו כל כולן נעשו מזו המציאות, הנה כי יתכן
לדבר קטן כזה יהוה את כל האדם.

1) הם הדברים שאנו אומרים תמיד, כי אין בבריא לא דברים קטנים
לא דברים גדולים, אלא הכל תלוי בהאדם, האדם הגדול הוא ההולך
נשוא אלומות של גדלות מהדברים הכי קטנים, ולהאדם הקטן גם הדברים
יותר רמים בעצמם, מתהוים בידי לרפש ואשפתות. ענין הממון, הסם
ממות בעצם, הביצה הכי מטונפת לכל העולם, והנה תכלית אהבת ה' היא
קונים דוקא על ידי "בכל מאודך". בגמ' (ב"ב י.) אמרו כי טרנסטרופוס הרשע
נאל את רבי עקיבא אם אלהיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם,
אל כדי שניצול אנו בהם מדינה של גיהנום. הנה כי אותו עצם הסם-המות,
הוא הנהו המכונה לזכך ולצרוף הנפש, לקנין כל מעלה של חסד והטבה. ענין
קמשגל, אשר עליו נאמר מאמרם ז"ל (קידושין ל:) ג' שותפין הן הקב"ה
אביו ואמו, דברים גדולים ורמים כאלה! ומה אנחנו נושאים מכל זה?
- כי אם רגע של "באלעפעכץ" (לקיפת-חיד) כל דהו, וזה הכל!

הוא יסוד תחילת דברינו, כי אנשים גדולים חיים בגדלות, ויודעים
גדלות, הם הרואים בכל ענין גדלות ורוממות, ומשיגים הם אמנם גדלות
ף מכל מיני קטנטנויות, ממשחק של "פרו" לילדים קטנים, זוכים הם
רם המעלה, למקום מיוחד בתורה הקדושה, ואנשים פשוטים, הם הנם
ורסים ברגליהם על כל מעלה נכונה, הכל בעיניהם דברים קטנים,
במהם יהיו עושיהם, מתקטנים בתכלית עד כריתות ר"ל.

שם הוי"ו

1) ר"ח וימת יוסף וגו', ובני ישראל וגו', וכל
לדעת לאיזה ענין חוזר פעם כי להודיע מימת יוסף
וכבר השמיענו (בראשית נ כה) וימת יוסף בן וגו', עוד לא
לדעת כוונת הודעת הכתוב שממו האחים וכל הדור, ע
מה קשר יש בין מימת האחים והדור לאומרו ובני ישראל
והנה המגיד של מהר"ק בן הגיד לו טעם סמיכות זה, וה
דרך סוד. עוד צריך לדעת טעם אומרו כסדר זה ובני ישראל
וגו', שאם באל להודיעו פריית ורביית בני ישראל היה
לומר כסדר זה ויפרו וישרו וגו' בני ישראל:

2) אבן שני כתובים הבלים כאחד להודיע השמלעות החסות
"השעבוד ופיצומו והם במקפר ד', הא' מימת יוסף
שאם היה יוסף קיים יספיק שלא ימשלו בהם המצריים, ה
למדת שכל זמן שיוסף קיים היו ישראל נארך מנרים שקטן
ומעונגים:

3) ב' מימת האחים, שכל זמן שאחד מן האחים קיים ה
המצריים מכבדים אותן, וכמו שפירשו ז"ל (סוטה י
בפסוק וישב יוסף וגו' וכל אחיו וגו' אחרי קברו את אב
(בראשית נ יד) יעוין שם דברייהם:
ג) מימת כל הדור (שמו"ר א ט), פירוש כל הע' נפש שכוח
היו חסובין בעיניהם ובאמנעותם לא היה להם פני
להשתעבד בהם, או ללד שהיו בני דעה ואין מציאות למצריים
להתחכם חכמתם, שמתחיל צפה רק, כי היו בני הדור ההו
חכמים ויכירו החכמה ולא יקבלו עשות להם דבר נשון
אופן:
ד) ובני ישראל וגו', כי אם לא הייתה ההרגשה הגדולה
שפרו וישרו וגו' במאוד וגו' ותמלא הארץ וגו', לא
היו נותנים לב לנקש מחטולה, אלא ההרגש הגדול הו
הסובב באמנעות העדר המונע שהוא יוסף ואחיו וכל הדור
וזה נחיישב אומרו ובני ישראל ולא אמר ויפרו וגו', כי לא
באל להודיע ענין הריבוי, אלא להודיע כי הוא זה סובב
הגלות:

4) ל' ירוחם

מידה כנגד מידה בשכר המיילדות

✓
Kerem 5
ר

מכיוון שידוע שהנהגת הקב"ה עם בריותיו היא בדרך של "מידה כנגד מידה" הן לטוב והן, חלילה, לרע - יש מקום לתמונה מהי כאן המידה כנגד מידה בשכר של בתי כהונה, לוויה ומלכות, על המעשה הטוב שעשו המיילדות כאשר סירבו לפקודת פרעה?

הגאון רבי יוסף דב סולובייצ'יק, ראש ישיבת בריסק בירושלים, יישב זאת על פי הכלל הידוע שבת ישראל הנישאת לגוי, הוולד הולך אחר האם והרי הוא כישראל לכל דבר. מאידך, כאשר דנים על ייחוס הבן לכהונה, ללוויה או לאיזה שבט הוא שייך, הולכים אחר האב ולא אחר האם.

מעתה נבין היטב. שהרי פרעה ביקש להרוג את הזכרים ולהשאיר את הנקבות בחיים. אם היה עולה בידו לבצע את זממו, לא היה נחמד בזה עם ישראל, כי אף אם היו נותרות רק הנקבות ונישאות למצרים - הרי הוולדות היו הולכים אחר האם ודינם היה כדן יהודים. אולם את ייחוסו של עם ישראל היה אז פרעה מצליח לאבד. ומכאן שבסירובן למלא אחר פקודת פרעה תוך מסירות נפש, זכו המיילדות לשמור על ייחוסו של עם ישראל.

משום כך, מידה כנגד מידה, זכו לייחוס נעלה - בתי כהונה, בתי לוויה ובתי מלכות!

6

11

6
מלכות

7
חוקאי
התלמידי
הספר

על ההכשרה אשר נמצאה בכם בקרב האדם למלאכה זו זו, ועל הכשרת הבית והבלי לתשמיש זה או זה, נופי לשון חנוך. תיבה לעצמה היא תיבת חנוך, ונאמרה על הוצאת ההכשרה אשר באדם או בבלי מן הכח אל הפעל, אם לא נוציאה תשאיר בהעלם וצריכים אנו להוציאה ולחנך את האיש הזה שיעשה לבעל מלאכה זו, והבית או הבלי לתשמישם, כל חדר לתשמישו אשר הוא מכשר, והבלי לתשמישה אשר היא מכשרה.

וכשנאמרה תיבה זו על חנוך הבנים, אז הפונה היא לגדל ולפתח את טבעו והכשרתו של הילד שנמצאה בו במדה קטנה או בכם ובהעלם לבד, ולגלותה. וכיון שאיש הישראלי עוד בגלותו רוח ה' נשמת שדי טמונה ונגוזה בו, צריכים לגדל ולחנך אותו להוציאה לגלותה ולהפריחה, והיה ליהודי נאמן עובד את ה', בתורתו מעצמו יחפץ, ומדרבנו גם פי יזקין לא יסור, ואלו המצוה אפלו והמרגיל, אינו בטוח שהבן או התלמיד המצוה והמתרגל יעשה במצותו גם כשיגדל ויהיה ברשות עצמו. ועל זה צוה שלמה המלך: "חנך לנער" וכו', תחנכו, אל קרבן תחרו, ואת קדשת הישראל אשר בו בהעלם, תגלה, ורק אז "גם פי יזקין לא יסור ממנה".

והנה דברי רש"י אלו הובאו להלכה ברמ"א יו"ד [סי' פ"א ס"ז], וז"ל: חלב מצרית כחלב ישראלית ומ"מ לא יניקו תינוק מן המצרית אם אפשר בישראלית דחלב עובדת כוכבים מטמטם הלב ומוליד לו טבע רע עכ"ל. ועיי"ש בכיאר הגר"א בשם הרשב"א שמקור הדבר הוא ממה רבינו שסירב לינוק מן המצריות ומשום שהיה עתיד לדבר עם השכינה, עיי"ש. ולכאורה תמוה, איך אפשר ללמוד מכאן הלכה למעשה, הא באן מפורש הטעם שלא ינק משום שעחיד לדבר עם השכינה, וא"כ מנא לן שכן הדין אצל כל א' ואחד, וכי כל אחד עתיד לדבר עם השכינה? ומבואר מזה לימוד גדול בענין החינוך שצריך האב ליתן לבניו, והיינו שלכל ילד קטן יש סיכוי לדבר עם השכינה, ולכן צריך להיות כל ענין בחינוכו במדרגה כזו של "עתיד לדבר עם השכינה", והוה מה שצריכים לזכור כשבאים לבחור חינוך בשביל הילדים - בקדושה ובטהרה.

21

שלמה המלך, לא את תכלית החנוך בלבד הודיענו, שתכליתו להביאו אל "גם פי יזקין לא יסור ממנה", אלא גם את האופן והאמצעי איך לבוא אליו, באר לנו בפמלים: 'חנוך לנער על פי דרכו' - שזה היא העקר. פי המצוה והמרגיל בלבד, אינו צריך לתן לב אל הבן והתלמיד, לדעת את טבעם ושכלם וכו', עליו רק לצוות עשה כך וכך ודי לו, גם אינו מרגיש חוב בעצמו לטפל בכל תלמיד ותלמיד בפני עצמו, יוכל הוא לצוות להרבה תלמידים בני גיל אחד צווי אחד: עשו כך וכך, פי לא בתלמיד ובבן, רק בו - במצוה לבד - הדבר תלוי. הוא יצוה וזאת כל פעלתו. אבל המחנך שרוצה

2

לְבַשׁוּת אֶת נִשְׂמַת הַתְּלִיָּה וְהַגְנוּזָה בּוֹ, קִנְדָּה וְלִהְבְּעִירָה שֶׁתִּבְעַר בְּאֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה לְמָרוֹם וְקָדוֹשׁ, וְכֹל אִף כַּחוֹת גּוֹפוֹ בְּקִדְשָׁה יִתְגַּדְּלוּ וְלִתּוֹרַת ה' יִשְׁתַּקְּקוּ, מְכַרְח הוּא לְהִרְבֵּין אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַתְּלִמִּיד הַמִּתְחַנֵּךְ עַל יְדוֹ, וְלִחְדָר אֶל תוֹךְ קַטְנוֹתוֹ וְנִמְיָכִיתוֹ, עַד אֲשֶׁר יֵצֵעַ אֶל גִּיצוֹן נִשְׁמָתוֹ הַגְּנוּזָה אִף גַּעֲלָמָה, לְהוֹצִיאָהּ, לְהַצְמִיחָה וְלִגְדְּלָהּ.

וְכִיּוֹן שָׁבוֹן, לֹא בְּכָל הַנְּעָרִים שְׁוֶה הוּא הַחֲנוּךְ, תְּלוּי הוּא בְּכָל נֶעֶר וְנֶעֶר בְּפִי טַבָּעוֹ, בְּרַעְתּוֹ, מְדוּתּוֹ וְכו', וְאוֹתָם עַל הַמִּתְחַנֵּךְ לְהִבְיֹר. וְלֹא דִי לוֹ לְמִתְחַנֵּךְ אִם רַק אֶת עֲצָמוֹ וְרַעְתּוֹ בְּלִבְד יִפִּיר, כִּי גַם בְּמִתְחַנֵּךְ הַדְּבָר תְּלוּי, לֹא בְּרַעְתּוֹ וְכַחוֹת עֲצָמוֹ בְּלִבְד יִשְׁמַשׁ וְיִפְעַל, יִצְוֶה וְיוֹרֶה, רַק גַּם בְּרַעְתּוֹ וְכַחוֹת הַתְּלִמִּיד יֵאָחֵז, יִשְׁמַשׁ וְיִפְעַל, וְלֹא מֵה שִׁינְיָה וְיִחְנֵךְ לָזֶה, יִצְוֶה וְיִחְנֵךְ לְתִלְמִיד אַחֵר הַשּׁוֹנֶה מִמֶּנּוּ בְּטַבָּע, רְצוֹן, מְדוּת וְכו'. וְזֶה רָמַז לָנוּ שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ: "חֲנֹךְ לְנֶעֶר עַל פִּי דְרָכּוֹ" - עַל פִּי דְרָכּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

ע"פ (9) תלמה

לך שוב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך (ו, יט). מכח דאם היו חיים המבקשים את נפשו לא היה צריך לילך להוציא בני ישראל מצרים, אעפ"י שכל ישראל צריכים אליו אינו צריך להביא עצמו בסכנה, ומה יצא לרבנו במשנה שהגולה לעיר מקלט אפילו כל ישראל צריכים אליו כיזאב בן צרויה אינו יוצא. ועיין אור שמח הל' רצח"ט בזה. ומה יתפרש המכילתא פ' יתרי"ה חס ושלום לאותו צדיק כר' אלא דרש משה קל וחומר ימל ויצא דרי סכנת נפשות, פ"י דמה להצלת הרבים אמר לו השם יתברך כי מתו כל האנשים ואינו מחויב להביא עצמו בסכנה, כל שכן שמילה שהוא על החינוך לבד שאינו דוחה סכנת נפשות וברור מאד.

(3) ומ"ש בשם הרמב"ם. הוא נפרק א' מהלכות רונח (ה"ד) וכתבו רבינו בשביל מה שכתב שאם שמע גויס או לטמא מחשבים עליו רע צריך לגלות לחון חבירו או לפייס הגוי: וכתבו הגהות מיימוניות (דפ' קושטא) עבר על לא תעמוד וכו' בירושלמי מסיק אפילו להכניס עצמו בספק סכנה חייב ע"כ

ע"פ (10) א"ל חסן אשכנזי

בגופו בין בממונו ומיהו אם יש לו ממון להציל עצמו חייב לשלם לזה: (3) והרמב"ם כתב הרואה שחבירו טובע בנהר או שלסטין באין עליו ויכול להצילו או שישכור אחרים להצילו ולא הציל או ששמע שגויס או מוסרים מחשבים עליו רעה ולא גילה לאוזן חבירו והודיעו. או שידע בגוי או באנס שהוא קובל על חבירו ויכול הוא לפייסו בגלל חבירו ולהוציא שטנה מלבו ולא פייס וכל כיוצא בזה עובר על לא תעמוד על דם רעך ואם מצילו הרי כאילו קיים עולם:

ונראה שהטעם מפני שהלה ודאי והוא ספק: וכ"פ המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא (סנהדרין לו. במשנה):

ע"פ (11)

אלף נב (תרכז) שארת ממני אודיעך דעתי על מה יקח אבר אחד שאיך כפי ממנו או אמית ישראל חבירי לקח אבר אחד להניח לקח האבר הואיל ואינו מת והכריח מדאמרין דר"י חס בעיניו מותר לכחולה בשבת ומפרש טעמא משום דאורייתא אינא בלכא תליא משמע הא אבר אחר לא והשתא יבוא הדין מק"ו וי"י שבת החמורה שאין אבר אחד דוחה איהא היא נדחית מפני כ"א נפש אבר אחד שדחה מפני השבת אינו דין שתדחה מפני כ"א נפש ור"י לדעת אס יש לכמוך על טעם זה:

ע"פ (12) רד"ל

תשובה צ מדת חסידות אבל לדין יש חסודם מה לסכנה ארז רשעה שכן אונס דאחי משמיה ולפיכך אין סכנה אבר דוחה שבת אבל שביח כוח האונס עליו מפני חבירו לא שמענו. וכו' דילמא ע"י חסודת אבר אעפ"י שאין הכשמה תלויה בו שמא יאל ממנו דם הרבה וימות ומאחי חיות דרם חבירו סומק טפי דילמא דמא ידידיה סומק טפי. ואחי ראייתו אחד שמת ע"י שסכנו את אונס שריעות דקות להוציא מהם דם ויאל כ"כ עד שמת והרי אין יך באלס אבר קל כאלון וכ"ש אס יחבוי ארז. וכו' דמס לשבת שכן היא ואיכריו חייבין לשמור את השבת ואי לאו דאמר קרא וחי זכס ולא שימות זכס הוכ אמיינא אפילו על חולי שיש בו סכנה אין ממלגין את השבת אלא בחבירו שאינו מחוייב למסור עצמו על הלכא אש"צ דחייב להצילו בממונו אבל לא בסכנה איבריו. וכו' דאין עונשין מרין ק"ו ואין לך עונש גדול מזכ שאסא אומר שיחטוף אחד מאיבריו מדין ק"ו והשתא ומה מלקות אין עונשין מדין ק"ו כ"ש חסודת אבר. וכו' דהתורה אמרה פלגי חתה פלגי חיה חתה חיה ואפ"ה חטפו שמה ע"י הכווייה ימות והתורה אמרה עין חתה עין ולא כפש ועין חתה עין ולכן אמרו במשלה ממון והדבר ברור שיותר רחוק הוא שימות מן הכויה יותר מעל ידי חסודת אבר ואפ"ה חיישין לס כ"ש בר"ד. חדע דסכנת אבר חמירא דהא חבירו לחלל עליה את כשם בכל מלאכות שהס מדבריהם אפילו ע"י ישראל. וכו' דכתיב דרכיה דרכי נועם ולריך שמשפטי תורתיו יסיו מסכימים אל השכל והסכנה ואיך יעלה על דעתו שיניח אדם לסמא את עינו או לחתוך את ידו או רגלו כדי שלא ימיתו את חבירו הלכך אינו רואה מעט לדין זה אלא מדת חסודת ודאשי חנקו מי שיוכל לעמוד בזה ואס יש ספק סכנת נפשות הרי זה חסוד שומט דספיקא ידידיה עדיף מודאחי דחבריה. והנראה לע"ד כתבת:

ע"פ (13) א"ל

למה הרעותה לעם הזה הזה למה זה שלחתי וכו' עתה תראה אשר אעשה לפרעה וכו' (ו, א). יש לדקדק דלכאורה המירון אין מיישב הקשיא, דמשה הקשה למה הרע להעם, והקצ"ה מתרץ דמכאן ולהבא יהיה טוב דהקשיא היה אמאי היה רע.

ויש ליישב על פי מה שיש לזכר הענין שעושין סעודת שלום זכר, דאיתא בש"ע (ו"ד סימן רס"ה) ברמ"א שמיצא המנהג לעשות סעודה קטנה כליל שבת הראשון שנוולד זכר, והט"ז שם מציא תרומת הדשן שקוראין סעודה זה ישוע הבן כגרגרסין במרובה (פ). ואומר דהטעם שעושים סעודה משום שהתינוק היה באצילות בשביל המורה ששכת כשהמלאך סטרו על פיו.

(3)

וַיֵּשׁ לַפְּרֶשֶׁת הַשֵּׁם יְשׁוּעַ הַבֶּן, דָּאֵס הַצִּיּוֹר
מִשׁוּם דְּנִמְלַט מִמַּעַי אִמּוֹ אֵס כֵּן צְרִיךְ
לַעֲשׂוֹת זֶה בְּצִבְלִי נִקְבָּה גַם כֵּן, וְעוֹד דְּאִיזוּ
נַחֲמָה הִיא זוֹ שְׁעוֹשִׁין סְעוּדָה הֵא זֶה הִיא
לִצְנוּת דִּהוּא יוֹשֵׁב צִבְלִיּוֹת בְּצִבְלִי שְׂסַכָּה
הַחֹרֶה וְרוֹצִים לְנַחֲמוֹ עִם אִיזָה מֵאֲכַל.

6

וַיֵּשׁ לַיֵּשֶׁב עַל פִּי יִסּוּד גְּדוֹל שְׂסַמְעַתִּי פַעַם
מִיַּדִּי נִאֲמָן ר' קִלְמָן פְּרִדְמָאן נ"י.
דְּעִיין בְּצֶאֱר הֵיטֵב צִהְלִי שְׂבַח (סִימָן רַחֵם)

שְׂמִינִיָּה בְּשֵׁם הַשְּׁל"ה הַקְּדוּשָׁה שְׂמִי שְׂטַעָה
וְהַתְּפִלָּה חֲפִילָה חוֹל בְּשִׁבְחָה צְרִיךְ לַפְּשַׁפֵּשׁ
בְּמַעֲשָׂיו. וַיַּדִּיד הַנ"ל אֲמַר דִּיכּוֹל לְהַחְבּוֹן
בְּדַבָּר זֶה בְּאַחַד מִשְׁנֵי אֲוֹפִינִים. א'. דִּיכּוֹל
לִפְּוֹל בְּעִצְבוֹת שְׁעָה דְּבַר חָה וְצִרִיךְ לַעֲשׂוֹת
תְּשׁוּבָה. חוּ הִיא עֲלַת הַיָּר. וְהַאֲוֹפֵן הַשְּׂנִי
הוּא דִּיכּוֹל לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, דִּהוּא כָל כֵּךְ חֲשׁוֹב
אֲלַל הַקְּב"ה, דִּהַקְּב"ה כְּצִיכּוֹל הַתְּחַשֵּׁב עִמּוֹ
דִּהוּא בְּעִנְיָנו עוֹשֶׂה סִימָן לְהַרְאוֹת הָאֲדָם
שְׂצִרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְאֲשַׁרִּי לוֹ, חָה הִיא
יִסּוּד גְּדוֹל דְּכָל דְּבַר יֵשׁ שְׂנֵי אֲוֹפִינִים הָאִיךְ
לְרַאוֹת אֲוִתוֹ ע"ד.

וְאֲשַׁר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בִּיסּוּד זֶה לַעֲמִין שֶׁל שְׁלוֹם
זָכַר, דְּעִיין נִדָּה (ל: דְּבִשְׁעָה שְׁהוֹלֵד
בְּמַעֲשֵׂי אִמּוֹ מִלֵּאךְ בָּא וְלוֹמַד עִמּוֹ כָל הַחֹרֶה
כּוֹלָה וְכַשִּׁינָה לְאוֹרֵי הָעוֹלָם בָּא מִלֵּאךְ וְסַטְרוֹ
עַל פִּיו וְשׁוֹכַח הַכֵּל.

וְהַקְּשָׁה הַגְּר"א בְּמַשְׁלֵי (פִּט"ו פְּסוּק כ"ו וְכַן
מוֹנָה בְּשֵׁמוֹ בְּסִפְרֵי מַעֲלוֹת הַחֹרֶה) דָּאֵס
שׁוֹכַח הַכֵּל מֵהַתְּכִלִּית שֶׁל הַלִּימּוּד בְּתַחֲלִילָה.
וּמִחֵץ דְּכִיּוֹן דְּקְדוּשַׁת הַחֹרֶה הִיא גְּבוּהָה
מֵאֵד וְהַחֹמֶר שֶׁל הָאֲדָם הִיא נִמּוֹךְ מֵאֵד, אֵס
כֵּן, עַל פִּי דְרָךְ הַטְּבַע לֹא הִיא יִכּוֹל הָאֲדָם
לְתַפּוֹס כְּלוֹם מִהַחֹרֶה, מִשׁוּם הִכִּי צְרִיךְ מִלֵּאךְ
לְלַמּוֹד אֲוִתוֹ בְּתַחֲלִילָה וְאֲחִ"כ יִכּוֹל לִזְכּוֹת לְהַצִּין

3 |

14

הַחֹרֶה כַּשִּׁינָה לְאוֹרֵי הָעוֹלָם. חָה הַצִּיּוֹר
כֵּאֵן דְּמִינּוֹק מֵאֲכַל עַל שְׂסַכָּה הַחֹרֶה.

אֲבָל לְמַעֲשֵׂה אִינוּ אֲלֵל תִּינוֹק וְלֹא מִצִּין
מֵה קָרָה כֵּאֵן, דְּאֲדַרְבַּא צְרִיךְ לְשַׂמּוֹח
שׁוֹכָה לְלַמּוֹד חֹרֶה מִהַמִּלֵּאךְ וְעַכְשָׁיו יִכּוֹל
לְהַצִּין הַחֹרֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, חָה אִינוּ מִרְמִיִּים
לוֹ, דְּעוֹשִׂים סְעוּדָה שׁוֹכָה לוֹה וְלֹא לְהַצִּין
אֲלֵל הָרַע, אֲלֵל לְהַצִּין עַל הַטּוֹב שִׁינָה מִזֶּה
שִׁיכּוֹל לְהַצִּין הַחֹרֶה עַכְשָׁיו, וּמִשׁוּם הִכִּי נִקְרָא
יְשׁוּעַ הַבֶּן, דְּזֶה יְשׁוּעָה גְּדוּלָה לְהַצִּין שִׁיכּוֹל
לְהַצִּין הַחֹרֶה עַכְשָׁיו.

וְהַשְׁתַּאֲ נִיחָה לַפְּרֶשֶׁת הַשְּׁקֵלָה וְטַרְיָה צִין
הַקְּב"ה וּמַשְׁה רְבִינוּ. דְּמַשְׁה רָאָה
דְּעַם שְׁלִיחוֹתוֹ הִרְיַע לְכֻלָּל יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה
הַשִּׁיב לוֹ הַקְּב"ה עִמָּה תְּרַאָה אֲשֶׁר אַעֲשֶׂה
לְפָרְעָה כִּי צִיד חֹזְקָה יִשְׁלַחֵם וְכו' דְּצִרִיךְ
לְרַאוֹת הַטּוֹב מְכַל דְּבַר, דְּחַד מִהַמִּירּוֹצִים
לְמָה הִימָה הַגְּלוּת רַק רַד"ו שְׁנָה וְלֹא ד'
מֵאוֹת שְׁנָה, דְּקוֹשֵׁי הַשְּׁעִבּוֹד הִיא מַשְׁלִים,
וּמָה שְׁהַרַע פְּרַעָה לְכֻלָּל יִשְׂרָאֵל צְרִיךְ לְהַצִּין
עַלּוֹ שְׁהוּא טוֹב, דְּעַכְשָׁיו הַגְּלוּת יִהִי קָרָה.

וְהַשִּׁי"ת יַעֲזֹרנוּ שְׁלֹא נִהִיָּה צְרִיכִים לַחֲפֵשׁ
הַטּוֹב אֲלֵל יִהִיָּה גְלוֹי לַעֲיִינוּ
רַק טוֹב כָּל הַיָּמִים וּמִזְכָּה לְקַבֵּל פְּנֵי מַשִּׁים
צְדִיקֵינוּ בְּצ"א.

4